

35 Kulttuurilautakunta

Kulttuurin tulosityksikkö vastaa kaupungin kulttuuritarjonnasta ja kulttuurisesta profiilista sekä tulosityksikön vastuulla olevien vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta. Kulttuurin tulosityksikön ja sen palvelualueiden tehtävänä on vahvistaa myönteistä kaupunkikuvaa ja ohjata kulttuurin hankkeita ja tapahtumia. Lisäksi tulosityksikön tehtäviin kuuluu alueellisten kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden koordinointi sekä kuntalaisten tiedonhankinnan, itsensä kehittämisen ja harrastustoiminnan mahdollistaminen.

Tulosityksikköön kuuluu viisi palvelualueetta, jotka ovat kaupunginkirjasto, kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri, tapahtuma- ja kulttuuripalvelut ja kulttuurin yhteyspalvelut. Lisäksi tulosityksikkö koordinoi yhteistä viestintää ja tiedotusta, vastaa strategia- ja arviointityöstä sekä valmistelee kulttuurilautakunnan alaiset avustukset sekä yhteistyöperiaatteet kumppaneiden kanssa.

Palvelualueista kaupunginmuseo, kaupunginorkesteri ja tapahtuma- ja kulttuuripalvelut kuuluvat taloushallinnollisesti samaan nettobudjettiin. Kaupunginkirjasto, kulttuurin yhteyspalvelut ja mm. avustukset ja viestintä ovat bruttobudjetoituja.

Kulttuurin kärkitavoitteet ovat:

- Tuotetaan ja tuetaan vetovoimaisia palveluita ja kulttuurisisältöjä
- Mahdollistetaan alueellinen, fyysinen, kulttuurinen ja taloudellinen saavutettavuus
- Tehdään moninaisuus näkyväksi sisällöissä ja rakenteissa
- Pyritään toiminnan ja talouden tasapainoon (Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelman (TAKE))

Koronasta elpyminen

Covid19-pandemian aiheuttamat toimenpiteet kulttuurikentälle ovat olleet erittäin merkittäviä ja vakavia. Kulttuurilaitokset, museot, kirjastot ym. ovat olleet ajoittain täysin suljettuina ja pitkiä aikoja rajoitetusti avoinna. Kulttuuri- ja taidekentän toimijat ovat olleet sulkua- ja rajoitustoimenpiteiden kohteena vaihdellen ja osittain, alasta riippuen kärsineet niiden vaikutuksista eri tavoilla. Selvää kuitenkin on, että näiden dramaattisten, ja aikanaan tietysti tarpeellisten toimenpiteiden merkitys näkyy kulttuurikentällä monella tavalla. Etenkin taloudelliset vaikutukset ovat merkittäviä, kuten henkilöstövaikutukset, toiminnan lamaantuminen ja tietysti kuntalaisten hyvinvointivaikutus ja yleisökato.

Jotta pandemian jälkeen voidaan käynnistää elpymistyö, tulee se vaatimaan resurssointia kaupungin omaan kulttuurin tulosityksikön henkilöstöön, kumppaneiden tukemista avustusten kautta sekä lisäpanostusta markkinointiin. Kokonaiskokemuksen huomioiminen asiakaskokemuksen luomisessa nousee entistäkin tärkeämmäksi. Luottamuksen palauttaminen yleisöihin ja kumppaneihin on ensiarvoisen tärkeää, jotta elpyminen voi käynnistyä.

Talous

Kulttuurilautakunta	TP 2020	MTA 2021	TAE 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot	1 964	1 740	1 796	1 966	2 034
Toimintamenot	-54 438	-58 647	-61 175	-62 623	-63 975
Toimintakate	-52 474	-56 907	-59 379	-60 657	-61 941

Tulosityksikön toimintatulot kasvavat noin 3 % edellisvuoteen verrattuna. Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman toimenpiteiden mukaisesti, kulttuurin tulosityksikön tulotavoitteita nostetaan tilanmyynnin, lippu- ja pääsymaksujen osalta.

Tulosityksikön toimintamenot kasvavat noin 4 % edellisvuoteen verrattuna. Merkittävimmät tekijät ovat Espoonlahden aluekirjaston määrärahalisäys, noin 1,4 milj. euroa sekä WeeGeen toimitilavuokrien kasvu, noin 1,2 milj. euroa. Taloudellisesti kestävä Espoo ohjelman suunniteltujen toimenpiteiden mukaiset vaikutukset tulosityksikön toimintamenoihin on noin - 0,8 milj. euroa.

Taiteen perusopetuksen määrärahat sekä Suomen Kansallisooppera- ja baletin avustusmääräraha siirtyivät org.2021 muutoksen yhteydessä Kulttuurin tulosityksikön toimintamenoihin.

Henkilöstö

Kulttuurin tulosityksikössä oli yhteensä 358 työntekijää 31.12.2020. Näistä vakinaisia oli 314 ja määräaikaisia 44. Henkilöstöstä 28 työntekijää oli oppisopimussuhteessa ja maahanmuuttajamallilla palvelussuhteeseen otettuja 8. Erilaisissa projekteissa toimi 7 työntekijää, ja siviilipalvelusmiehille ja työllistettävälle on perinteiseen tapaan tarjottu työtehtäviä erityisesti kirjaston toiminnoissa.

Koronan aiheuttaman toimintojen sulun takia perustetussa kaupungin resurssipoolissa oli tulosityksiköstä 128 työntekijää vuoden 2020 aikana. Resurssipoolin toiminta ja työntekijöiden siirtyminen poolin kautta muihin kaupungin tehtäviin jatkui toukokuuhun 2021 asti. Tarkempia lukumäärätietoja vuoden 2021 osalta ei uuden henkilöstötietojärjestelmän toimintarajoitusten vuoksi ole vielä saatavissa.

Henkilöstömäärän ennakoidaan jonkin verran kasvavan vuoden 2022 aikana. Lisäys johtuu jo perustettujen vakanssien käyttöön otosta, kuten Espoonlahden aluekirjastossa, sekä koronasulun aikana täyttämättä jätettyjen avointen vakanssien täyttämisestä. Henkilöstömäärään tulee osaltaan vaikuttamaan myös Seuren kautta palkattavan henkilöstön rekrytointi normaalilaajuiseen palvelutarjontaan palattaessa.

Palvelualueiden toimintaympäristön muutokset edellyttävät henkilöstöresursseja. Henkilöstötarpeiden muutoksia arvioidaan ja ennakoidaan systemaattisesti suhteessa toimintaympäristön muutoksiin. Henkilöstösuunnittelussa hyödynnetään lähtövaihtuvuutta, esimerkiksi eläkepoistumaa. Uusien tehtävien ja vapautuvien vakanssien osaamisprofiilit suunnitellaan osaamistarpeita vastaavaksi. Vuosien 2022–2024 aikana kulttuurin henkilöstömäärä tulee kasvamaan maltillisesti.

Kulttuurin tulosityksikössä panostetaan Kunta10-tulosten pohjalta erityisesti suorituksen johtamiseen. Esihenkilöitä tuetaan johtamisessa, tavoite- ja kehityskeskusteluiden laatuun panostetaan ja pyritään varmistamaan, että henkilöstö kokee ne hyödylliseksi.

9535 Koneet ja kalusto

Investoinnit, Tae									
Kulttuurilautakunta 2022-2026									
1 000 EUR									
Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman investointiosa (1 000 eur)		Kustannusarvio	Ennen	2022	2023	2024	2025	2026	Jälkeen
			2022	2022	2023	2024	2025	2026	2026
95150 Kulttuurilautakunta	Me	5 050	843	2 097	700	380	350		0
	Tu	0					0		

Määräraha ensikertaiseen kalustamiseen ja varustamiseen sekä teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen.

Kulttuurin tulosityksikön investointiesitys vuodelle 2022 sisältää 1,3 milj. euroa Espoonlahden aluekirjaston ensikertaiseen kalustamiseen ja 0,8 milj. euroa teknisen kaluston täydentämiseen sekä uusimiseen.

Toimintasuunnitelmavuodet 2023 - 2024 sisältävät määrärahat teknisen kaluston täydentämiseen ja uusimiseen.

Kulttuurin tulosityksikkö, sitova taso, brutto

Talous

Kulttuuri, brutto	TP 2020	MTA 2021	TAE 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot	752	950	950	983	1 017
Toimintamenot	-38 347	-41 428	-43 472	-44 502	-45 443
Toimintakate	-37 595	-40 478	-42 522	-43 519	-44 426

Tulosityksikön johto ja kehittäminen sekä kaupunginkirjasto muodostavat bruttobudjetoidun tulosityksikön.

350 Tulosityksikön johto ja kehittäminen

Kulttuurin yhteyspalvelut

Kulttuurin yhteyspalvelut vastaa avustuksin tuettujen taide- ja kulttuuriyhteisöjen kehittämis- ja kumppanuustyöstä, yhteistyöstä ammattitaiteen edustajien ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Se vastaa taiteen perusopetuksen kokonaisuudesta Espoossa ja koordinoi Kulttuurin edistäminen -palveluita, kuten KULPS-kulttuuripolku, Kulttuurikurkkaus, Kulttuuriketju, Kulttuurikaveri, Kulttuurikansalainen ja Kaikukortti.

Kulttuurin yhteyspalvelut vastaa lisäksi kulttuurilautakunnan avustuksiin liittyvästä valmistelusta, tulosityksikkötasoisesta strategiastyöstä ja kulttuuripolitiikkaan liittyvästä suunnittelusta.

Laki kuntien kulttuuripalveluista antaa kaupungille laajan päätösvallan siitä, miten se toteuttaa kulttuuripalveluja. Palvelujen tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu.

Kulttuurin yhteyspalvelujen keskeinen toiminta liittyy vuonna 2022 kulttuuriavustuksiin, kumppanuuksiin, kulttuurikasvatusmalleihin ja kulttuurihyvinvointiin liittyviin palveluihin. Kulttuurin yhteyspalvelujen tehtävien kasvaessa ja kulttuurin edistämisen tehtävien muuttuessa, uuteen palveluyksikköön tarvitaan nykyisten viiden vakituisen työntekijän lisäksi suunnittelija vastaamaan kulttuuriavustuksiin liittyvästä valmistelutyöstä, hankerahoituksen kehittämistehtävistä ja tiedontuottamisesta päätöksenteon tueksi.

Uutena tehtävänä kulttuurin yhteyspalveluissa on suomenkielisestä opetustoimesta siirtynyt taiteen perusopetuksen koordinointi ja avustusvalmistelu. Espoossa taiteen perusopetuksen palvelut järjestetään yhteistyössä taideoppilaitosten kanssa. Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää opetusta, jota annetaan ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Espoossa taiteen perusopetusta annetaan arkkitehtuurissa, kuvataiteessa, käsityössä, musiikissa, sanataiteessa, sirkustaiteessa, tanssissa sekä teatteritaiteessa. Taloudellisesti ja toiminnallisesti olisi järkevää ulottaa sähköinen avustusasiointi koskemaan sekä taiteen perusopetuksen avustusten hakijoita että ammattimaisia kulttuuritoimijoita. Kohtuullisella lisäresurssoinnilla olisi mahdollista saada tämänhetkinen puolittainen digiasiointimalli aidosti kokonaan digitaaliseksi palveluksi.

Ammattimaisten kulttuuriyhteisöjen avustusten osalta menopaineet kohdistuvat tilojen käyttöoikeuksiin ja tilavuokriin. Suomen kello- ja korumuseo sekä Suomen Lelumuseo Hevosenkänkä avautuvat uusissa toimitiloissa Kulttuurimajakassa Tapiolassa keväällä 2022, Espoon Kaupunginteatterin käyttöön tulee pieni studionäyttämö Revontulihallin tilojen läheisyyteen, Lillklobbissa Kilossa olevat Unga Teatern ja Totem-teatteri tarvitsevat toimitilojen remontin ajaksi väistötiloihin lisämäärärahavarausten. Espoon kuvataidekoulun opetus vauvoille ja perheille on laajenemassa Åbergin Lastentaloon Leppävaarassa.

Kulttuurin edistäminen -palvelut ovat kohdennetuille asiakkaille suunnattuja kulttuuripalveluja:

- **Kaikukortti** on alennuskortti, jolla voi hankkia maksuttomia pääsylippuja Kaiku-kortti-verkostossa mukana oleviin kulttuurikohteisiin. Kaikukortti on tarkoitettu henkilöille, jotka kokevat olevansa taloudellisesti tiukassa tilanteessa.
- **Kulttuuriketju** vie kulttuurielämyksiä suoraan asiakkaan luokse: vanhusten hoivalaitoksiin ja palvelukeskuksiin.
- **KULPS –kulttuuri- ja liikuntapolku** johdattaa espoolaiset peruskoululaiset kotikaupungin kulttuuri- ja liikuntatarjonnan sekä kirjastopalveluiden pariin opettajan johdolla koulupäivän aikana myös vuonna 2022. KULPS on peruskoululuokille maksuton ja osa Espoon opetussuunnitelmaa. Oppivelvollisuuden muutoksen myötä KULPS-kulttuurikasvatustoiminta tulee ulottaa jatkossa toisen asteen opiskelijoihin ja opettajiin. Toisen asteen KULPS-toimintaa ei ole mahdollista käynnistää ilman lisämäärärahaa vuoden 2022 aikana.
- **Kulttuurikurkkaus** on yhteistyössä kulttuuritoimijoiden kanssa toteutettava osa varhaiskasvatusta. Taiteen ja kulttuurin ammatillaiset vierailevat päiväkodeissa esiintymässä tai ohjaamassa lapsille suunniteltuja sisältöjä, osaan päiväkodeista saapuu kiertävä materiaalipaketti. Espoolaisista lapsista melko suuri osa on ostopalvelu- tai yksityisissä päiväkodeissa. Perheiden tasapuolisen kohtelun perusteella Kulttuurikurkkaus tulisi ulottaa koskemaan myös näitä lapsia, yksityisen varhaiskasvatuksen yksiköissä olevilla lapsilla tulee olla oikeus laadukkaaseen kulttuurikasvatukseen.

Perustyön lisäksi kulttuurin yhteispalveluissa tulee olemaan vuonna 2022 uusia yhteistyöpilotteja sekä ulkopuolisella hankerahoituksella toteutettavia projekteja. Yhteistyötä tehdään Työllisyys Espoon kanssa, jossa piloteilla kokeillaan uudenlaisia taiteen keinoja käyttäviä työtoimintoja osana TE-palveluja. Vuoden aikana toteutetaan projekti, jossa työskennellään taiteilija- ja taideyhteisö lähtöisesti Työllisyys Espoon kanssa. Toiminnan ytimessä tulevat olemaan monialainen oppiminen, työttömien kuntalaisten osallistuminen ja voimavarojen vahvistaminen sekä uudenlaisten työmahdollisuuksien luominen espoolaisille ammattitaiteilijoille. Kulttuurin yhteispalvelujen lisämäärärahatarve tätä pilottia varten on yhteensä 70 000 euroa.

Korona-aika lisäsi ikäihmisten kokemaa yksinäisyyttä. Kulttuurin yhteispalvelut on mukana etsivän vanhustyön hankkeessa, joka on Taiteen edistämiskeskuksen (TAIKE) rahoittama. Hankkeessa on mukana Espoon lisäksi Rovaniemi ja Seinäjoki. Hanke kehittää kulttuurilähetetoimintaa ikäihmisille laajentamalla Kaikukortin käyttöönottoa sekä kartoittaa ja pilotoi etsivän kulttuurityön toimintamalleja. Valtakunnallisen Aili-verkoston kuntien osuus on kartoittaa ja mallintaa etsivää vanhustyötä sekä muodostaa rakenteita kulttuurilähetetoiminnalle hankkeen kunnissa.

Suomen harrastamisen mallissa päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Suomen harrastamisen mallissa yhdistyvät lasten ja nuorten kuuleminen harrastustoiveista, olemassa olevien hyvien käytäntöjen ja toimintatapojen koordinoiminen sekä koulujen ja harrastustoimijoiden yhteistyö. Kulttuurin yhteispalvelut vastaa *Espoon harrastuspolku – Esbo Hobbystigen* – Suomen harrastamisen mallin mukaisen toiminnan käynnistämisestä ja koordinoimisesta

Espoossa. Lukuvuodelle 2021–2022 Espoo sai 500 000 euron valtionavustuksen. Espoon harrastushankkeessa huomioidaan erityisesti ne noin 5 000 lasta ja nuorta, joilla ei ole vielä itselle mieluista harrastusta, huomiota kiinnitetään heikommassa asemassa olevien lasten sekä aliedustettujen ryhmien kykyyn osallistua harrastustoimintaan Espoon eri alueilla. Kulttuurin yhteyspalveluihin tarvitaan vuodelle 2022 määrärahavaraus 100 000 euroa kaupungin omarahoitusosuutta varten uuteen harrastamisen valtionavustushakuun.

Kulttuuria yhteistuumin on valtakunnallinen kehittämistehtävä, jolla edistetään uuden kuntien kulttuurilain toteutumista. Tehtävää rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö ja Espoon kumppanina kehittämistehtävässä on Rovaniemen kulttuuripalvelut. Kehittämistehtävän tavoitteena on lisätä kuntien välistä yhteistyötä, vahvistaa kulttuurialan työntekijöiden osaamista ja lisätä ymmärrystä kulttuurin merkityksestä asukkaiden hyvinvointiin, kaupunkikehitykseen ja alueiden vetovoimaisuuteen.

Espoo, Oulu ja Kuusamo saivat Valtionvarainministeriön digitalisaation edistämiseen kulttuuripalveluissa yhteisen hankerahoituksen DigiCult-hankkeelle vuosille 2021–2022. Hankkeen aikana kehitettävä uusi digitaalinen palvelualusta tuo kulttuurikokemukset ja luontokohteet entistä tehokkaammin kuntalaisten ja vierailijoiden tietoisuuteen. Espoon käytötapauksena hankkeessa on Rantaraitti.

Yhteyspalvelujen TAKE-säästötoimenpiteet kohdistuvat vuonna 2022 ammattimaisten taide- ja kulttuuriyhteisöjen vuosivastuksiin kohdistuvina supistuksina yhteensä 60 000 euron osalta. Lisäksi yhteyspalvelujen työntekijöitä kehoitetaan pitämään säästövapaita pois.

352 Kaupunginkirjasto

Kirjastolain mukaan kunnallisen kirjaston tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Maksuttomuus on keskeinen yhdenvertaisuutta luova tekijä.

Espoon kaupunginkirjasto on toiminut edelläkävijänä kirjastolain tavoitteiden toteuttamisessa toiminannassaan. Osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisen tavoitteena on, että ihmisellä on kokemus siitä, että tämä maailma ja yhteiskunta on myös minua varten. Kirjasto toimii matalan kynnyksen paikkana osallistua, vaikuttaa ja antaa oma panoksensa yhteiseen hyvään.

Kaikkien lukutaitojen edistämisellä on merkittävä rooli osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden mahdollistajina. Lukutaidot ovat avain osallisuuteen ja digitaidot tärkeä kansalaistaito. Kansallisesti yleiselle kirjastolle on määritelty keskeinen rooli digituen antajana.

Kirjasto on keskeinen toimija myös kestävästä kehityksestä edistäjänä. Kaikille avoimena paikkana kirjasto luo sosiaalista kestävyttä yhteisöön. Yhdessä tekemällä kaikkien osaaminen kasvaa. Kirjastoa ei kehitetä vain nykyhetken tarpeiden mukaan. Siksi lapset ja nuoret ovat tärkein yksittäinen kirjaston asiakasryhmä. Kirjaston lainaamiseen perustuva konsepti on ekologinen ja mahdollistaa sen, että kaikkea ei tarvitse omistaa itse.

Asukkaat ovat enenevässä määrin mukana kaikessa palvelusuunnittelussa ja palvelutuotannossa. Osallisuuden osalta merkittävin vuoden 2022 kohde on Lippulaivan kirjaston suunnittelu ja toiminnan käynnistäminen kevään aikana. Vuoden 2021 hyvin alkanutta osallisuustyötä jatketaan sekä suunnittelun yhteydessä ennen kirjaston avaamista, mutta erityisesti kirjaston toiminnan käynnistyttyä. Kirjastossa työskentelevät kirjastosuunnittelijat ovat osallistamismenetelmien asiantuntijoita, joilta kaikki työntekijät oppivat uusia tapoja ottaa asukkaat mukaan. Yksittäisten asukkaiden lisäksi yhä enemmän mukaan otetaan mm. perheitä, oppilasryhmiä sekä kolmannen sektorin toimijoita.

Kirjastojen asiakaspalvelun laadun parantaminen ja yhdenmukaistaminen jatkuu samalla, toimintaa tehostaen. Asiakastytyväisyydessä tavoitteena on, että niiden osuus, jotka arvioivat kirjastokäynnin alittaneen merkittävästi heidän odotuksensa on alle 10 %. Kirjaston tapahtumatoiminnan siirtyminen entistä vahvemmin tukemaan ja toteuttamaan kuntalaisten ja yhteisöjen omia tapahtumia ja tapahtumaideoita. Lasten ja nuorten maksuttomaan harrastamiseen panostetaan entistä enemmän tarjoamalla kirjastotiloissa monenlaista tekemistä iltapäivisin ja iltaisin.

Kaupunginkirjasto siirtyi vuoden 2020 alusta organisaatiomalliin, jossa prosessit ja toimipisteverkko muodostavat johtamisen rungon. Koronasta johtuvan poikkeustilanteen vuoksi johtamisessa on jouduttu liki kahden vuoden ajan pitkälti reagoimaan nopeasti alati muuttuviin olosuhteisiin. Vuoden 2022 aikana johtaminen vakiinnutetaan prosessikuvausten mukaiseksi ja yhteistä johtamiskulttuuria vahvistetaan sovittuja käytäntöjä noudattamalla ja johtamisviestintää tiivistämällä.

Espoonlahden kirjastopalvelut saadaan uuden aluekirjaston valmistumisen myötä pitkän odotuksen jälkeen muiden Espoon suuralueiden tasolle. Lippulaivan kirjasto tuo kirjastolain mukaiset monipuoliset kirjastopalvelut saavutettaviksi myös Espoonlahden asukkaille.

Lippulaivan kirjaston perustaminen edellyttää välttämättömien ylläpitokustannusten kattamista. Näitä ovat vuokra-, siivous-, sähkö-, vartiointi-, työasema- sekä itsepalvelu- ja omatoimikustannukset, yhteensä noin 1,0 milj. euroa. Summa riittää, mikäli Pikkulaivan ja Soukan kirjastot lakkautetaan.

Aluekirjastoon tarvitaan 22–25 henkilötyövuotta aukiolon ja palveluiden tarjoamiseksi. Koko henkilöstömäärää ei ole mahdollista sopeuttaa nykyisestä kirjastoverkosta. TAKE-toimenpidelistalla olevista lakkautettavista Soukasta ja Pikkulaivasta saadaan yhteensä enintään 7 henkilötyövuotta. Lisäksi tarvitaan vähintään 1 johtavan kirjastopedagogin, 3 kirjastopedagogin ja 5 kirjastoneuvojan vakanssia, yhteensä 0,4 milj. euroa.

Espoonlahden alueen nykyinen kirjastoaineistomäärä ei riitä Espoon väestömäärältään suuren alueen kysyntään vastaamiseksi. Kirjastoaineistomäärärahan lisääminen 50 000 eurolla on välttämätöntä.

Muuttuneisiin palvelutarpeisiin reagoiminen on yksi vuoden 2022 painopisteistä. Koronan ohella myös kirjastoverkkoon kohdistuvien TAKE-säästötoimenpiteiden toteuttaminen eli toimipisteiden lakkauttaminen sekä jäljellejäävien palveluiden mukauttaminen uuteen tilanteeseen alkaa vuonna 2022, mikäli tarvittavat päätökset on tehty vuoden 2022 alussa.

Kaupunginkirjasto osallistuu Espoon kulttuurikeskuksen peruskorjaussuunnitteluun talon käyttäjänä pitäen huolen kirjastonkäyttäjien tarpeiden huomioimisesta suunnittelun edetessä. Yhteistyön rakentaminen talon muiden toimijoiden kanssa luo edellytyksiä toiminnalle uudistetussa rakennuksessa remontin valmistuttua.

Kirjaston TAKE-toimenpiteistä taloudellisesti suurimmat ovat 5 asiakasoppaan vakanssien lakkauttaminen 2022 alusta alkaen, yhteensä 0,2 milj. euroa, sekä Laajalahden, Pikkulaivan ja Soukan kirjastojen lakkauttaminen, yhteensä 0,154 milj. euroa. Vuonna 2021 vapautuneet asiakaspalveluoppaan vakanssit jätetään täyttämättä. Toimipisteiden lakkauttaminen viedään kulttuurilautakunnan päätettäväksi.

Lisäksi erilliskorvauksista vähennetään 23 000 euroa ja säästövapaista 24 400 euroa. Erilliskorvausten määriä pienennetään vähentämällä viikonloppuvuoroissa toimivan henkilökunnan määrää. Työntekijöitä veloitetaan pitämään säästövapaat pois, mikäli erityistä syytä niiden pitämättä jättämiselle ei ole. Yhteensä kaupunginkirjastoon kohdistuu 0,4 milj. euron säästöt.

Mittarit	TP 2020	MTA 2021	Tae 2022	TS 2023	TS 2024
Lainaukset	3 072 411	4 100 000	4 200 000	4 200 000	4 200 000
Lainaukset/asukas	10,6	13,9	14,0	13,8	13,6
Kävijät	2 754 825	4 460 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Kävijät/asukas	9,5	15,1	15,3	15,1	14,9
Verkkokäynnit (Helmet kokonaisuudessaan)	11 576 462	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Menot euroa/lainaus	7,12	5,46	5,56	5,64	5,76
Aineistohankinnat kpl	76 789	65 000	68 000	68 000	68 000
Aineistomääräraha euroa/asukas	5,00	4,92	5,00	4,92	4,85

357 Kulttuuri, nettobudjetoidut palvelualueet

Talous

Nettobudjetoidun kulttuurin palvelualueiden sitova toimintakate on -16 857 000 euroa.

Kulttuuri, netto	TP 2020	MTA 2021	TAE 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintatulot	1 212	798	846	983	1 017
Toimintamenot	-16 091	-17 219	-17 703	-18 121	-18 532
Toimintakate	-14 879	-16 421	-16 857	-17 138	-17 515

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut vastaa kaupungin kulttuuritalojen toiminnasta, varustelusta ja ohjelmistosta. Toimipisteitä ovat Lasten kulttuurikeskus Aurora Järvenperässä, Karatalo Karakalliassa, Kannusali Espoon keskuksessa, Espoon kulttuurikeskus ja Näyttelykeskus WeeGee Tapiolassa sekä Sellosali Leppävaarassa. Toimipisteissä tuotetaan ensisijaisesti ammattimaista kulttuuritarjontaa laajoille kohderyhmille.

Täysimittaisen palvelutuotannon hallittu käynnistäminen koronapandemian jälkeen jatkuu vuoden 2022 ajan. Toiminnan avautuminen ja tuotantomäärien kasvattaminen tehdään hallitusti, samalla purkaen uudessa ajassa toimimattomia käytänteitä.

Vuonna 2022 kulttuuritalojen painopisteenä on sisältötarjonnan laajentaminen ulkoalueille kesäkaudella sekä loma-aikoina. Kulttuuritalojen huoltotyöt ja vakituisen henkilöstön vuosilomat rajoittavat kulttuuritilojen ympärivuotista käyttöä. Ratkaisua haetaan kaupunkitilasta ja yhteistyöstä. Ympärivuotiseen toimintaan on hyvät edellytykset erityisesti Lasten kulttuurikeskus Aurorassa, Espoonlahdessa ja Espoon kulttuurikeskuksen ympäristössä. Palvelualueella tutkitaan erilaisia tuotantomalleja mm. alan ammattilaisten työllistämiseksi.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelman (TAKE) seuranneeseen tulotavoitteen nostotavoitteeseen pyritään tapahtuma- ja kulttuuripalveluissa vastaamaan tilamyynnin kautta. Erityisesti Lasten kulttuurikeskus Aurorassa ja Kannusalissa on potentiaalia ulosvuokaukseen, johon paneudutaan markkinointi- ja myyntitoimenpiteitä systemaattisesti rakentaen.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelman (TAKE) neuvottelutuloksena 19.10.2020 valtuusto päätti säästää Karatalon sisäisistä vuokrista ja palveluista. Karatalon tiloista luopumisen TAKE-vaikutus kohdentuu vuosille 2022–2023. Koska tilojen irtisanomisaika on 12 kuukautta, säästöt kohdentuvat käytännössä

vuosille 2022 ja 2023. TAKE-säästö vuodelle 2022 on noin 50 000 euroa ja vuoden 2023 noin 150 000 euroa.

Lähikulttuuripalveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi taiteenperusopetuksen toiminnot jatkuvat tiloissa 1.10.2022 jälkeen mahdollistaen muun muassa lasten ja nuorten osallistumisen harrastustoimintaan. Myös seniorien harrastus- ja ohjelmatarjonta jatkuu. Karataloa pyritään avaamaan yhä enemmän erityisesti asukkaiden sekä paikallisten yhteisöjen ja yhdistysten käyttöön. Kulttuuripalveluiden tarjonta alueen asukkaille turvataan kumppanuusmalleilla ja avustusten Espoo-tarinan arvojen mukaisesti.

Espoonlahden suuralueen palvelutarjontaa rakennetaan yhdessä alueen toimijoiden kanssa ja toteutetaan erilaisilla kumppanuusmalleilla. Saavutettavuuden ja moninaisuuden näkökulmat huomioidaan palvelutarjonnan suunnittelussa. Asukkaiden ja asiakkaiden osallistumista ja vuorovaikutusta palvelutuotannossa kehitetään konkreettisten toimenpiteiden myötä, joita työstetään Espoo-tarinan linjausten mukaisesti. Asukkaita kutsutaan mukaan palveluiden suunnitteluun ja tuotantoon, erityisesti kesäajan toimintojen järjestämiseksi yhdessä asukkaiden ja kumppanien kanssa.

KulttuuriTapiola ja tapahtumat

KulttuuriTapiolan ja kaupunkitasoisten tapahtumien kehittäminen on nostettu tulosityksikötasolla keskeiseksi tehtäväksi. Tätä varten on projektipäälliköksi siirretty Lea Rintala vuoden 2023 loppuun asti.

Tapiolan kulttuurin kokonaisuuden painopisteet ovat WeeGeen sisältökonseptin kehittämisessä arkkitehtuurin ja muotoilun kärjellä sekä Espoon kulttuurikeskuksen käyttäjäyhteistyön tiivistämisessä suunnittelun edetessä. Yhteistyön rakentaminen toimijoiden kanssa luo edellytyksiä toiminnalle uudistetussa rakennuksessa. Espoon kulttuurikeskuksen perusparannushanketta viedään eteenpäin osallisuuden ja yhteisen suunnittelun kautta.

Espoon kulttuurikeskuksen historiikki julkistetaan vuonna 2022.

Collection Kakkonen -kokoelman avautuminen WeeGeellä marraskuussa 2022, Kello- ja korumuseon sekä Lelumuseon avautuminen Kulttuurimajakassa keväällä 2022 ovat merkittäviä uusia avauksia Tapiolan ja Espoon vetovoiman näkökulmasta. Collection Kakkonen -kokoelmaan liittyvät asiakaspalvelu- ja markkinointitoimenpiteet käynnistyvät kevään 2022 aikana. Erityisesti kansainvälisille asiakkaille suunnattu markkinointi- ja mainonta vaativat lisäresursseja.

WeeGeen ulkoalueen perusparannustyöt käynnistyvät huhti–toukokuussa 2022 KOY WeeGeen toimesta. WeeGeen laaja piharemontti toteutunee vuonna 2022, minkä jälkeen näyttelykeskusta pitkään rasittaneet remontit ja korjaustyöt saadaan päätökseensä, ja alueen viihtyvyys paranee selkeästi. Samalla näyttelykeskuksen toiminta avautuu myös piha-alueella, johon on suunnitteilla Tapiolan hengen mukainen leikkialue, eväiden syöntipisteitä sekä vihertaidetta.

Vuonna 2022 vietetään Espoon kaupungiksi tulon 50-vuotisjuhlaa. Painopisteinä valmisteluissa ovat vuoden avaus sekä elokuun viimeisellä viikolla vietettävä juhlaviikko, joka huipentuu Espoo-päivään. Vuoden aikana pyritään nostamaan tapahtuma-alaa sekä liikunnan ja kulttuurin toimijoita. Tapiolan projektipäällikkö ja Kaupunkitapahtumat-tiimi vastaa kokonaisuuden toteuttamisesta Espoo-päivän mallia hyödyntäen. Vuosi toteutetaan laajasti poikkihallinnollista yhteistyötä hyödyntäen. Teemavuoden onnistuminen edellyttää laajaa ja hyvää yhteistyötä kaupunkitasoisesti.

Kävijät	TP 2020	MTA 2021	Tae 2022	TS 2023	TS 2024
Näyttelykeskus WeeGee	213 462	370 000	380 000	400 000	340 000
*Espoon Kulttuurikeskus	27 755	165 000	168 000	170 000	170 000
Sellosali	23 279	60 000	60 000	62 000	60 000
Karatalo	8 398	10 000	15 000	17 000	0
Taidetalo Pikku-Aurora	11 131	20 500	21 000	22 000	23 000
Kannusali	3 617	32 000	33 000	34 000	32 000
Tapahtumat	48 854	180 000	185 000	185 000	200 000

* riippuen hankkeen tilanteesta

Kaupunginmuseo

Espoon kaupunginmuseo on kulttuuriperinnön oppimis- ja osaamiskeskus, joka luo Espoo-identiteettiä tuottamalla espoolaista kulttuuriperintöä yhdessä kaupunkilaisten kanssa.

Museon missiona on: Merkityksellisiä kohtaamisia – Historiasta ammentaen, nykyhetkeen peilaten, tulevaisuuteen tähyten.

Museo vastaa viiden museon toiminnasta ja kahdesta erillisestä kokoelmatilasta, joiden ylläpitäminen vie suurimman osan museon käyttötaloudesta. Museo tuottaa lisäksi suuren määrän asiantuntijapalveluita vuosittain, joista erityisesti lakisääteiset alueellisen vastuumuseon kulttuuriympäristön viranomaistehtävät palvelevat kaupunkiympäristön toimialaa.

WeeGeelle KAMUn vaihtuvien näyttelyiden tiloihin toteutetaan vuonna 2022 Espoon esihistoriaa avaava Johtolankoja juurillemme -näyttely, jonka lisäksi KAMU tuottaa aiheeseen liittyvän julkaisun, mobiilireittejä ja pedagogisia palveluita. Hankkeella juhlistetaan Espoon tuloa kaupungiksi 50 vuotta sitten. Vuonna 2022 kaupunginmuseo valmistelelee myös Espoonkartanon tutkimushanketta palveluostona. Hankkeen tuloksena syntyy vuonna 2023 näyttely, julkaisu, mobiilireitti ja pedagogisia palveluita. Molemmat hankkeet vaativat vuonna 2022 merkittävää taloudellista panostusta museolta.

WeeGeellä sijaitsevan KAMU-toimipisteen konseptia terävöitetään vuonna 2022 toteuttamalla asiakastutkimus motiivipohjaisten asiakasprofiilien päivittämiseksi ja erottautumistekijöiden tunnistamiseksi. Koulumuseo Lagstadin uudistaminen jatkuu yhteistyössä Esbo Hembygdsförening ry:n ja Tilapalveluiden kanssa. Uudenlaisen kuntalaisten osallisuutta vahvistavan koulumuseon toiminta keskitetään Pikku Lagstadiin. Työ jatkuu koko valtuustokauden. Lagstadin kehittämiseen ja digiratkaisuihin tarvitaan rahoitusta, tilavuokra saattaa nousta, vaikka päärakennuksen

tiloista luovutaan vuoden 2021 alussa. Talomuseo Glimsissä tehdään työtä osallistavien keinoin yhdessä yleisön kanssa kestävästä kehityksestä ja luonnon monimuotoisuuden edistäjänä.

Saaristomuseo Pentalan ja sen kävijäkokemuksen kehittämistä jatketaan päivitetyn toimintakonseptin mukaisesti. Tarkistettujen asiakasprofiilien pohjalta päivitetään Saaristomuseon markkinointi- ja viestintäsuunnitelma ja toteutetaan profiilikohtaiset palvelupolut kävijäkokemuksen parantamiseksi. Saaristomuseo Pentala suunnitellaan tuotavaksi esille myös uuteen Lippulaivan kirjastoon.

Museon kaikkia asiakaskohtauksia ohjaava yleisötyöpolitiikka valmistuu vuoden 2021–2022 vaihteessa ja sen perusteella kootaan valtakunnallinen toimintamalli Suomen museoille. Yleisötyöpolitiikalla edistetään museon ja kaupungin strategiaa osallisuuden ja kestävästä kehityksestä lisäämiseksi.

Museoiden kokoelmatiloista tehtiin vuonna 2018 kulttuurilautakunnalle selvitys, jossa todettiin kaupungin museon Juvanmalmin kokoelmatilan soveltumattomuus. Espoon modernin taiteen museon EMMAn osalta kokoelmatilarat ratkaistiin, mutta KAMUn tarve on edelleen ratkaisematta, korvaavia tiloja etsitään koko KAMUlle. Kokoelmien inventointiprojekti, jolla varaudutaan tulevaan, on käynnistetty ja se jatkuu ainakin vuoteen 2024.

KUHA - kulttuuriperintöjärjestelmän hankinta etenee kilpailutus- ja hankintavaiheeseen vuonna 2022. Uudistettu järjestelmä mahdollistaa tehokkaat digitaaliset palvelut. Työ tehdään yhteistyössä hankinnan ja tietohallinnon kanssa. Museon digipalveluvalikkoa kehitetään KUHA-projektin avulla ja museon Finna-portaalinäkymän palveluita päivitetään. KAMUn innovatiivisten virtuaalimuseoiden kaupallista käyttöä kehitetään järjestämällä maksullisia virtuaaliopastuksia Vrealin kanssa.

Poikkihallinnollinen Esko – Espoon kulttuuriympäristö -ohjelma linjaukset valmistuvat vuoden 2022 aikana. Kulttuuriympäristöön liittyvien digitaalisten tietopalveluiden ja osallistavan asiakastyön kysyntä on kasvanut merkittävästi ja tällä hetkellä museolla ei ole riittävää osaamista ja resursseja näiden toteuttamiseen. Toteutuakseen nämä kuitenkin vaativat opetus- ja kulttuuriministeriön museotoimintaan antaman valtiosuusjärjestelmä (vos) -määrärahan siirtämistä museon budjettiin.

TAKE-säästönä museo vähentää ulkoisten palveluiden ostoja. Nettobudjetissa olevan kaupungin museon tulotavoitetta nostetaan lippuhintojen ja palvelumaksujen korottamisella. Uusia maksullisia verkkopalvelutuotteita kehitetään. Museon omien tuottojen lisäämiseksi kiinnitetään huomiota yritys- ja ryhmäpalveluiden tuotteistamiseen. Työntekijöitä veloitetaan pitämään säästövapaat pois.

Mittarit	TP 2020	MTA 2021	Tae 2022	TS 2023	TS 2024
Museo- ja näyttelykävijät	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Asiantuntijapalvelut (arkisto, neuvonta ym.), asiakkaita	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Lapsia ja nuoria museopedagogisessa toiminnassa	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Museokokoelmien kokonaismäärä	270 000	270 000	270 000	270 000	270 000
Kulttuuriperinnön tietojärjestelmään viedyt objektit	203 000	208 000	212 000	215 000	215 000
Opastusten lukumäärä	1 880	1 880	2 200	2 200	2 200
Viranomaislausunnot	80	80	400	400	400

Kaupunginorkesteri

Espoon kaupunginorkesteri Tapiola Sinfonietta on Suomen johtava kamariorkesteri, joka on saanut mainetta etenkin wieniläisklassisten teosten tyyllitietoisista tulkinnoista, kamarimusiikillisista esiintymisistään ilman kapellimestaria, teosharvinaisuuksien esiin nostamisesta sekä rohkeista ohjelmistovalinnoista yli taiteenalojen. Monista muista orkestereista poiketen orkesteri vastaa itse taiteellisista linjauksistaan.

Yleisötyön edelläkävijänä orkesterin muusikot esiintyvät säännöllisesti perinteisten konserttien lisäksi Espoon neuvoloissa, päiväkodeissa, sairaaloissa ja hoivakodeissa. Orkesteri tekee yhteistyötä espoolaisten kulttuuritoimijoiden kanssa, vieraillee koti- ja ulkomaisilla festivaaleilla, ja yli 70 levyn diskografiassa on useita arvostelumenestyksiä. Vuosittain orkesteri toteuttaa yhteensä noin 80 konserttia ja tapahtumaa, joista yli kolmasosa on yleisötyötä, mukaan lukien koululaiskonsertit.

Tapiola Sinfoniettan kantavana tavoitteena on tuottaa korkeatasoisia musiikkielämyksiä ja niiden kautta hyvinvointia yli kieli- ja kulttuurirajojen. Erityisesti korona-ajan palveluita on kehitetty tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Saatu palaute viitoittaa toiminnan kehittämistä asiakasnäkökulmasta myös pandemian jälkeisenä aikana. Sisältöjä toteutetaan monimuotoisina ja aktiivisesti niitä eri kohderyhmille tarjoten ja osallistaen.

Tapiola Sinfoniettan toiminta palaa 2022 aikana koronapandemiarajoituksista mahdollisuuksien mukaan uuteen normaaliin. Laadukas peruskonserttitoiminta jatkuu säännöllisenä. Mielenkiintoisten ja vaihtelevien ohjelmistojen, musiikkia taustoittavien konserttien oheistilaisuuksien ja taitelijatapaamisten sekä aktiivisen asiakasviestinnän kautta pyritään palauttamaan erityisesti kausikorttiasiakkaiden osallistuminen tapahtumiin asteittain pandemiaa edeltävälle tasolle. Kausikorttiasiakkaat ovat muodostaneet merkittävän osan orkesterin omista toimintatuotoista, ja heidän sitouttamisensa takaisin aktiiviseen asiakkuuteen on vuoden 2022 arjen johtamisen päätavoite. Lisäksi orkesteri panostaa yleisötyössä pandemian aikana väliin jääneiden konserttituotantojen toteuttamiseen. Näillä tavoitetaan mm. espoolaisia kummilapsiperheitä ja koululaisia.

Toiminnan ensisijaisena tarkoituksena on toteuttaa konsertteja ja yleisötyötä suoraan yleisöille, mutta on odotettavissa, että erityisesti vanhemman asiakaskunnan osalta

Talousarvioehdotus ja taloussuunnitelma 2022–2024

joidenkin terveysturvallisuuskäytäntöjen jatkaminen yli virallisten suositusten on tärkeää luottamuksen ja turvallisuudentunteen herättämiseksi. Korkealaatuisten sisältöjen ohella konserttien käytännön järjestelyt asiakkaiden näkökulmasta ovat siksi erityisen huomion kohteena. Näitä järjestelyitä punnitaan mm. asiakaskyselyjen pohjalta ja toteutetaan yhteistyössä tapahtumatilojen kanssa.

TAKE-säästöjä toteutetaan mm. henkilöstökuluja vähentämällä, käyttökorvauksia ja hintoja tarkastamalla sekä asiantuntijapalveluiden ja palkkioiden tarkalla seurannalla.

Mittarit	TP 2020	MTA 2021	Tae 2022	TS 2023	TS 2024
Varsinaisia konsertteja	52	51	50	50	50
-Espoossa	45	45	45	45	45
-muualla Suomessa	5	5	4	4	4
-ulkomailla	2	1	1	1	1
Muita tilaisuuksia	90	130	130	130	130
Levytyksiä	2	1	2	3	2
Kuulijoita yhteensä	40 000	40 500	25 000	35 000	40 000
-nuoret ja lapset		7 000	5 000	7 000	8 000
Tapioalasali keskimäärin/konsertti	650	650	350	450	600
Suomalaisen musiikin osuus ohjelmistosta %	20	20	20	25	25
Kantaesitysten määrä	3	5	3	3	3
Orkesterikustannukset euroa/asukas	14	14	14	14	14